

โส กรายสุมมา ภควโต ปิตุจนาปุตโต มหุลลกกาเล ปพพชิตโต พุทธสาสนเณ อุปปนน์ ลามสกุการํ ปริภุญชนโต
ถุลลสรโร อาโกภิตปจาโกภิตเทหิ จิวเรหิ เยภุญเยน วิหารมชฺเชม อุฏฺฐานสาละยํ นิสิตติ ฯ

ได้ยืนว่า (อ.พระติสสะ) ผู้มีอายุ นั้น เป็นโอรสแห่งพระเจ้าอา ของพระผู้มีพระภาคเจ้า (เป็น) บวชแล้ว ในกาล (แห่งตน)
เป็นคนแก่ บริโภคอยู่ ซึ่งลามและสักการะ อันเกิดขึ้นแล้ว ในพระพุทธานุสาสนา เป็นผู้มึลระอันอ้วน (เป็น) มีจิวร ท. อัน
(อันตน) ทั้งหุบทั่วแล้วทั้งหุบทั่วเฉพาะแล้ว ย่อมนั่ง ในศาลาเป็นที่บำรุง ในท่ามกลางแห่งวิหาร โดยมาก ฯ

ตถาคตสฺส ทสฺสนตถาย อาคตา อากนตฺถกา ภิกฺขุ “เอโส มหาเถโร ภวิสฺสตีติ สณฺณาย ตสฺส สนฺตีกํ คนฺตฺวา
วตฺตํ อาปฺจุณฺตี, ปาทสมฺพาทนาทีนํ อาปฺจุณฺตี ฯ

อ.ภิกษุ ท. ผู้จรรมา ผู้มาแล้ว เพื่อต้องการแก้แค้นเฝ้า ซึ่งพระตถาคต ไปแล้ว สู้สำนัก (ของพระติสสะ) นั้น ด้วยความสำคัญ
ว่า “(อ.ภิกษุ) นั้น เป็นพระมหาเถระ จักเป็น” ดังนี้ ย่อมถามโดยเอื้อเฟื้อ ซึ่งวัตร, ย่อมถามโดยเอื้อเฟื้อ (ซึ่งกิจ ท.) มีการ
หนดซึ่งแท้เป็นต้น ฯ

โส ตฺถุนฺทึ (P36) โหติ ฯ

(อ.พระเถระชื่อว่าติสสะ) นั้น เป็นผู้หนึ่ง ย่อมเป็น ฯ

อถ นํ เอโก ทหฺรภิกฺขุ “กตฺติวสฺสา ตุมฺहेติ ปุจฺฉิตฺวา “วสฺสํ นตฺถิ, มหุลลกกาเล ปพพชิตา มยฺนติ วุตฺเต, “อาวุโส
ทุพฺพิณฺต มหุลลก อตฺตโน ปมาณํ น ชานาสี, เอตฺตเก มหุลลกตฺเถเร ทิสฺวา สามิจิมตฺตปิ น กโรสี, วุตฺเต อา
ปุจฺฉิยมาเน, ตฺถุนฺทึ โหสิ, กุกฺกัจจมตฺตปิ เต นตฺถิตี อจฺฉรํ ปหริ ฯ

ครั้งนั้น อ.ภิกษุหนุ่ม รูปหนึ่ง ถามแล้ว (ซึ่งพระเถระชื่อว่าติสสะ) นั้น ว่า “อ.ท่าน ท. เป็นผู้มึลพระราชาเท่าไร (ย่อมเป็น)”
ดังนี้, (ครั้งเมื่อคำ) ว่า “อ.พระราชา ย่อมไม่มี, อ.เรา ท. เป็นผู้บวชแล้ว ในกาลแห่งตนเป็นคนแก่ (ย่อมเป็น)” ดังนี้ (อันพระ
เถระชื่อว่าติสสะ นั้น) กล่าวแล้ว, ประหารแล้ว ซึ่งนิ้วมือ (มีอันให้รู้) ว่า “แน่ะคนแก่ ผู้อันบุคคลแนะนำได้โดยยากแล้ว ผู้
มีอายุ (อ.ท่าน) ย่อมไม่รู้ ซึ่งประมาณ ของตน, (อ.ท่าน) เห็นแล้ว ซึ่งพระเถระผู้แก่ ท. ผู้มีประมาณเท่านี้ ย่อมไม่กระทำ
(ซึ่งกิจ) แม้สักว่าสามิจิกรรม, ครั้นเมื่อวัตร (อันพระเถระ ท.) ถามโดยเอื้อเฟื้ออยู่, (อ.ท่าน) เป็นผู้หนึ่ง ย่อมเป็น, (อ.เหตุ)
แม้สักว่าความรังเกียจ ย่อมไม่มี แก่ท่าน” ดังนี้ (เป็นเหตุ) ฯ

โส ขตฺติยมาณํ ชเนตฺวา “ตุมฺहे กสฺส สนฺตีกํ อากตาติ ปุจฺฉิตฺวา, “สตฺถุ สนฺตีกนฺตี วุตฺเต, “มํ ปน ‘โก เอโสติ
สลลฺกเขต, มูลเมว โว ฉินฺทิสฺสามีติ วตฺวา รุทฺหนโต ทฺวชฺชํ ทุมฺมโน สตฺถุ สนฺตีกํ อคฺมาลี ฯ

(อ.พระเถระชื่อว่าติสสะ) นั้น ยังมานะว่าเราเป็นกษัตริย์ ให้เกิดแล้ว ถามแล้ว ว่า “อ.ท่าน ท. เป็นผู้มาแล้ว สู้สำนัก ของ
ใคร (ย่อมเป็น)” ดังนี้, (ครั้งเมื่อคำ) ว่า “(อ.เรา ท. เป็นผู้มาแล้ว) สู้สำนัก ของพระศาสดา (ย่อมเป็น)” ดังนี้, (อันภิกษุ
ท.) กล่าวแล้ว, กล่าวแล้ว ว่า “ก็ (อ.ท่าน ท.) ย่อมกำหนด ซึ่งเรา ว่า ‘(อ.ภิกษุ) นั้น เป็นใคร (ย่อมเป็น)’ ดังนี้, (อ.เรา) จัก
ตัด ซึ่งรากเหง้า ของท่าน ท. นั้นเทียว” ดังนี้ ร้องให้อยู่ เป็นผู้มึลทุกข เป็นผู้มึลใจอันโทษประทุษร้ายแล้ว (เป็น) ได้ไปแล้ว
สู้สำนัก ของพระศาสดา ฯ

อถ นั สตถา “กินนุ ตวํ ติสส ทุกฺขี ทุมฺมโน อสฺสุมฺโข รุทฺมาโน อาคโธสฺสิตี ปุจฺฉิ ฯ”

ครั้งนั้น อ.พระศาสดา ตรัสถามแล้ว (ซึ่งพระเถระชื่อว่าติสสะ) นั้น ว่า “ดูก่อนติสสะ อ.เธอ เป็นผู้มั่งคั่ง เป็นผู้มั่งใจอันโทษ ประทุษร้ายแล้ว เป็นผู้มั่งมีหน้าเต็มแล้วด้วยน้ำตา (เป็น) ร้องไห้อยู่ เป็นผู้มั่งมาแล้ว ย่อมเป็น เพราะเหตุอะไร หนอ” ดังนี้ ฯ

เตปิ ภิกฺขุ “เอส คนฺตวา กิณฺณิ อาลูลิกิ กรเยยฺยติ จินฺตเตวฺวา เตเนว สทุธิ คนฺตวา สตถารํ วนฺทิตฺวา เอกมฺนตํ นิสฺสีทิสฺสุ ฯ”

อ.ภิกษุ ท. แม้เหล่านั้น คิดแล้วว่า “(อ.พระเถระ) นั้น ไปแล้ว ฟังกระทำ ซึ่งความวุ่นวาย อะไร ๆ” ดังนี้ ไปแล้ว กับ (ด้วย พระเถระชื่อว่าติสสะ) นั้น นั้นเที่ยว ถวายบังคมแล้ว ซึ่งพระศาสดา นั่งแล้ว ณ ที่สุดส่วนข้างหนึ่ง ฯ

โส สตถารา ปุจฺฉิตฺวา “อิเม มํ ภาณเต ภิกฺขุ อุกโกสนตฺติติ อาห ฯ”

(อ.พระเถระชื่อว่าติสสะ) นั้น ผู้- อันพระศาสดา -ตรัสถามแล้ว กราบทูลแล้ว ว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ อ.ภิกษุ ท. เหล่านี้ ย่อมดำ ซึ่งข้าพระองค์” ดังนี้ ฯ

“กทํ ปน ตวํ นิสฺสินิสฺสิตี ฯ”

(อ.พระศาสดา ตรัสถามแล้ว) ว่า “ก็ อ.เธอ เป็นผู้นั่งแล้ว (ในที่) ไหน ย่อมเป็น” ดังนี้ ฯ

“วิหารมชฺฌเม อุปฺภฺจฺจานสาลาโย ภาณเตติ ฯ”

(อ.พระเถระชื่อว่าติสสะ กราบทูลแล้ว) ว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ (อ.ข้าพระองค์ เป็นผู้นั่งแล้ว) ในศาลาเป็นที่บำรุง ในท่ามกลางแห่งวิหาร (ย่อมเป็น)” ดังนี้ ฯ

“อิเม เต ภิกฺขุ อาคจฺจนฺตฺวา ทิฏฺฐาติ ฯ”

(อ.พระศาสดา ตรัสถามแล้ว) ว่า “อ.ภิกษุ ท. เหล่านี้ มาอยู่ อันเธอ เห็นแล้ว หรือ” ดังนี้ ฯ

“ทิฏฺฐา ภาณเตติ ฯ”

(อ.พระเถระชื่อว่าติสสะ กราบทูลแล้ว) ว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ (อ.ภิกษุ ท. เหล่านี้ มาอยู่ อันข้าพระองค์) เห็นแล้ว” ดังนี้ ฯ

“อุฏฺฐาย เต ปจฺจุจฺจมนํ กตฺถนฺติ ฯ”

(อ.พระศาสดา ตรัสถามแล้ว) ว่า “อ.การลุกขึ้นแล้ว จึงต้อนรับ อันเธอ กระทำแล้ว (หรือ)” ดังนี้ ฯ

“น กตํ ภาณเตติ ฯ”

(อ.พระเถระชื่อว่าติสสะ กราบทูลแล้ว) ว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ (อ.การลุกขึ้นแล้ว จึงต้อนรับ อันข้าพระองค์) ไม่กระทำแล้ว” ดังนี้ ฯ

“เตสํ ปริกฺขารคฺคหณิ เต อาปฺปจฺฉินฺตฺวาติ ฯ”

(อ.พระศาสดา ตรัสถามแล้ว) ว่า “อ.การรับเอาซึ่งบริวาร (ของภิกษุ ท.) เหล่านี้ อันเธอ ถ้ามโดยเอื้อเฟื้อแล้ว (หรือ)” ดังนี้ ฯ

“นาปุจฉิตฺ ภาณเตติ ฯ

(อ.พระเถระชื่อว่าติสสะ กราบพูลแล้ว) ว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ (อ.การรับเอาซึ่งบริวาร ของภิกษุ ท. เหล่านั้น อันข้าพระองค์) ไม่ถามโดยเอื้อเฟื้อแล้ว” ดังนี้ ฯ

“วตฺตํ วา ปาณียํ วา อาปุจฉิตฺตุนฺติ ฯ

(อ.พระศาสดา ตรัสถามแล้ว) ว่า “อ.วัตร หรือ หรือว่า อ.นำอันบุคคลพึงดื่ม (อันเธอ) ถามโดยเอื้อเฟื้อแล้ว (หรือ)” ดังนี้ ฯ

“นาปุจฉิตฺ ภาณเตติ ฯ

(อ.พระเถระชื่อว่าติสสะ กราบพูลแล้ว) ว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ (อ.วัตร หรือ หรือว่า อ.นำอันบุคคลพึงดื่ม อันข้าพระองค์) ไม่ถามโดยเอื้อเฟื้อแล้ว” ดังนี้ ฯ

“อาสนํ อภิหริตฺวา ปาทสมฺพาทนํ กตฺตุนฺติ ฯ

(อ.พระศาสดา ตรัสถามแล้ว) ว่า “อ.การนำไปเฉพาะซึ่งอาสนะ แล้วจึงนวดซึ่งเท้า (อันเธอ) กระทำแล้ว (หรือ)” ดังนี้ ฯ

“น กตํ ภาณเตติ ฯ

(อ.พระเถระชื่อว่าติสสะ กราบพูลแล้ว) ว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ (อ.การนำไปเฉพาะซึ่งอาสนะ แล้วจึงนวดซึ่งเท้า อันข้าพระองค์) ไม่กระทำแล้ว” ดังนี้ ฯ

“ติสฺส มหุลลภิกฺขุณํ สพฺพเมตํ วตฺตํ กตฺตพฺพํ, เอตํ อภิโรหเตน วิหารมชฺเชน นิสิตฺตํ น วฏฺฏติ; ตเวว โทโส, เอเต ภิกฺขุ ชมาเปหิตี ฯ

(อ.พระศาสดา ตรัสแล้ว) ว่า “ดูก่อนติสสะ อ.วัตร นั้น ทั้งปวง (อันเธอ) พึงกระทำ แก่ภิกษุผู้แก่ ท., อ.อัน (อันเธอ) ผู้ไม่กระทำอยู่ (ซึ่งวัตร) นั้น นั้ ในท่ามกลางแห่งวิหาร ย่อมไม่ควร, อ.โทษ ของเธอ นั้นเทียว (มีอยู่), (อ.เธอ) ยังภิกษุ ท. เหล่านั้น จงให้อดโทษ” ดังนี้ ฯ

“เอเต มํ ภาณเต อุกโกสิสฺส, (P37) นาหิ เอเต ชมาเปมิตี ฯ

(อ.พระเถระชื่อว่าติสสะ กราบพูลแล้ว) ว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ (อ.ภิกษุ ท.) เหล่านั้น ดำแล้ว ซึ่งข้าพระองค์, อ.ข้าพระองค์ (ยังภิกษุ ท.) เหล่านั้น ย่อมให้อดโทษ หามิได้” ดังนี้ ฯ

“ติสฺส มา เอวํ กริ: ตเวว โทโส, ชมาเปหิ เนติ ฯ

(อ.พระศาสดา ตรัสแล้ว) ว่า “ดูก่อนติสสะ (อ.เธอ) อย่ากระทำแล้ว อย่างนี้, อ.โทษ ของเธอ นั้นเทียว (มีอยู่), (อ.เธอ ยังภิกษุ ท.) เหล่านั้น จงให้อดโทษ” ดังนี้ ฯ

“น ชมาเปมิ ภาณเตติ ฯ

(อ.พระเถระชื่อว่าติสสะ กราบพูลแล้ว) ว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ (อ.ข้าพระองค์) ย่อมไม่ (ยังภิกษุ ท. เหล่านั้น) ให้อดโทษ” ดังนี้ ฯ

อถ สตุถา “พุพพโจ เอส ภนฺเตติ ภิกฺขุหิ วุตเต, “น ภิกฺขเว อิทาเนว, ปุพฺเพเปส พุพฺพโจเยวติ วตฺวา “อิทานิ ตาวสฺส ภนฺเต พุพฺพจภาโว อมฺเหติ ฌาโต, อตีเต ภิกฺขวลีติ วุตเต, “เตนหิ ภิกฺขเว สุณฺณาถติ วตฺวา อตีตํ อาหริ:

ครั้งนั้น อ.พระศาสดา, (ครั้นเมื่อคำ) ว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ (อ.พระเถระชื่อว่าติสสะ) นั้น เป็นผู้อันบุคคลพึงว่ากล่าวได้โดยยาก (ย่อมเป็น)” ดังนี้ อันภิกษุ ท. กราบทูลแล้ว, ตรัสแล้ว ว่า “ดูก่อนภิกษุ ท. (อ.ติสสะ) นั้น เป็นผู้อันบุคคลพึงว่ากล่าวได้โดยยาก ย่อมเป็น” ในกาลนี้ นั้นเที่ยว หามิได้, (อ.ติสสะ) นั้น เป็นผู้อันบุคคลพึงว่ากล่าวได้โดยยาก นั้นเที่ยว (ได้เป็นแล้ว) แม้ในกาลก่อน” ดังนี้, (ครั้นเมื่อคำ) ว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ อ.ความที่ (แห่งพระเถระชื่อว่าติสสะ) นั้น เป็นผู้อันบุคคลพึงว่ากล่าวได้โดยยาก อันข้าพระองค์ ท. รู้แล้ว ในกาลนี้ ก่อน, (อ.พระเถระชื่อว่าติสสะ) นั้น) ได้กระทำแล้ว (ซึ่งกรรม) อะไร ในกาลอันเป็นไปล่วงแล้ว” ดังนี้ (อันภิกษุ ท.) กราบทูลแล้ว, ตรัสแล้ว ว่า “ดูก่อนภิกษุ ท. ถ้าอย่างนั้น (อ.เธอ ท.) จงฟัง” ดังนี้ ทรงนำมาแล้ว ซึ่งเรื่องอันเป็นไปล่วงแล้ว